

Oppsummering fra Day of Cities and Regions – BSSSC AC 2025

Dato: 28. Oktober 2025

Sted: Sopot, Polen

“Breaking down the silos in Baltic Sea Region cooperation”

Åpning og velkommen

Vel 200 deltakere fra hele Østersjøregionen ble ønsket velkommen til region Pommern og Sopot by av Vice-Marshall i region Pommern og styremedlem i BSSSC, Marcin Skwierawski. Han understreket betydningen av samarbeid og den styrken det gir når byer og regioner står sammen. Dette er spesielt synlig i den globale situasjonen vi står i nå. Skwierawski framhevet også politiske nettverk som BSSSC sin viktige rolle i relasjonsbygging og for å styrke samarbeidet mellom forvaltningsnivåene (multilevel governance – MLG). Samarbeid bygger først og fremst på relasjoner mellom mennesker, og regioner og byer er viktige for å legge til rette og stimulere samarbeid. Dette er sentralt i beredskap og sivil sikkerhets-sammenheng. Vi står sammen og støtter hverandre når krisen treffer. Tillitt og vennskap er viktig, og Østersjøregionen er en god modell for samarbeid i Europa. Fred er en konsekvens av samarbeid! Skwierawski avsluttet med å understreke støtten til Ukraina og at vi står sammen med dem så lenge det trengs.

BSSSC formann, Werner Schwarz, innledet også med at vi lever i krevende tider med politiske spenninger som understreker betydningen av samarbeid på tvers av siloer og mellom forvaltningsnivåer. Sikkerhet har fått et tydeligere fokus i alle aspekt av vårt arbeid både lokalt, regionalt, nasjonalt og transnasjonalt. Ungdomsmedvirkning er en styrke og Schwarz framhevet deltakelsen på konferansen av rundt 50 ungdommer fra hele Østersjøregionen (som del av Erasmus+ prosjektet «Youth waves of democracy»). Dette er positivt for dialog og samhandling på tvers av generasjoner. Fem ungdommer fra ØstsamUng var til stede i Sopot som del av Erasmus+ prosjektet.

BSSSC formannen åpnet så årskonferansen formelt ved å ringe i «BSSSC-skipsklokken».

Til sist i åpningssekvensen ble alle ønsket hjertelig velkommen til Sopot by av ordfører i Sopot, Magdalena Czarzynska-Jachim. Hun framhevet byens historie og betydning for helse og rekreasjon. Hun understreket også viktigheten av bygge personlige relasjoner for å sikre langsiktige og nære partnerskap til beste for en samlet, sterk og sikker Østersjøregion i årene framover.

Del 1 av konferansen – “Working in the Engine Room of Baltic Sea Cooperation”

To dialog-/arbeidsverksteder ble gjennomført som en del av konferansens første bolk. Først en runde der alle deltakerne ble utfordret til å løfte fram en utfordring som de ønsket å finne partnere/løsninger på. 15 ulike tema-bord var satt opp og deltakerne koblet seg til det tema som de var interessert i. Hver av deltakerne fikk så kort tid til å presentere sin problemstilling til de øvrige med mulighet for kommentarer og tilbakemeldinger. Deltakerne hadde også fått utdelt kort hvor de kunne føre opp kontaktinfo for personer de ønsket å fortsette samtale med. De ble også oppfordret til å gjøre møteavtaler i løpet av konferansen for videre dialog. Arbeidsverkstedet ble ledet av Joanna Kurvits fra Estland og bygget på resultater (verktøykasse) fra Interreg Østersjøprosjektet «[let's make transition](#)».

I neste bolk ble deltakerne invitert til å sitte rundt bord og diskutere seg fram til anbefalinger for å bedre involvere og legge til rette for ungdom og mindre kommuner/aktører i det neste Interreg Østersjøprogrammet. Arbeidsverkstedet ble forberedt og gjennomført av Interreg-sekretariatet i Rostock. Resultater fra alle de ti bordene ble samlet inn og vil bli formidlet til overvåkingskomiteen i programmet som innspill til oppstart av arbeidet med nytt Østersjøprogram for 2028-2034.

Del 2 av konferansen – “Multilevel governance in practice: setting the agenda with policy makers”

Etter lunsj startet konferansen med en paneldebatt med regionale og lokale politikere om utfordringer i Østersjøregionen med hensyn til sikkerhet og samarbeid. Paneldeltakere:

- Marcin Skwierawski, *Deputy Marshal of Pomorskie Region, Poland*
- Werner Schwarz, *BSSSC chairman, Minister for European Affairs, Land Schleswig-Holstein*
- Filip Reinhag, *CPMR President, Region Gotland, Sweden*
- Inese Suija-Markova, *Regional Mayor Vidzeme Planning Region, Latvia*
- René Jaramillo, *former President of Euroregion Baltic, Kalmar, Sweden*
- Magdalena Czarzynska-Jachim, *Mayor of the City of Sopot, Poland*

Paneldebatten ble ledet av konferansens moderator, Damian Urbanczyk

Følgende momenter ble løftet fram i debatten:

- God beredskap krever forberedelse, sterke lokalsamfunn, riktig kommunikasjon og god informasjon.
- Vi må bruke nettverk for å utveksle erfaringer slik at vi alle blir sterkere og bedre forberedt
- Fred er skjørt. Naboskap med Russland og grense til Ukraina har gitt og gir store utfordringer i regioner og kommuner. Solidaritet er viktig for sikkerhet.
- Trusler og usikkerhet skaper negative ringvirkninger i samfunnet, økt polarisering og press mot demokratiet.
- Utfordringene kan opptre ulikt og derfor er det viktig med lokal forankring – også innen sikkerhet (territory matters!)
- Kommuners evne til å reagere på og tilpasse seg sjokk er viktig – utdanning, opplæring og kompetanse er sentralt.
- Mye skjer på nasjonalt nivå – det er viktig at rollen til kommuner og regioner styrkes og klargjøres bedre. Kommunene er nøkkelaktører for å bygge sterke lokalsamfunn som kan stå imot. Vi må innarbeide en fleksibilitet – vil ikke kunne forberede oss på alt. Det finnes ingen quick-fix.
- Direkte kommunikasjon og involvering av innbyggerne ble framhevet av flere. Vi må vise hva som er fakta og hva som er falske nyheter. Universitetene har en rolle for å utdanne unge i media forståelse slik at de lærer å skille ut falske nyheter.
- Vi må forstå argumentene til ytre høyre eller venstre bedre for å møte disse. Vi må synliggjøre hva som ligger i deres verdigrunnlag og politikk og møte dem i debatt.
- Vi står i flere kriser – klima, miljø (utfordringer i Østersjøen), demografi, handelskrig, høye energipriser og usikkerhet. Vi må diskutere og ta opp dette. Utveksle gode erfaringer og samarbeide for å få tilgang til virkemidler. EØS-midlene og de norske midlene ble spesielt nevnt for å styrke sivilsamfunn i Polen og de tre baltiske landene.
- Øvelser mellom ulike organer er viktig for å bli kjent – de må kunne samarbeide når kriser oppstår. «Plans are useless – planning is everything»
- Vi må ikke ofre langsikt utvikling for kortsiktig sikkerhet.
- Det nye langtidsbudsjettet fra EU-kommisjonen (MFF – Multiannual Financial Framework) ble diskutert. Regionenes rolle står i fare og en sentralisering uten utgangspunkt i behovet i kommuner og regioner vil føre i feil retning. Desentralisering er viktig for sikkerhet og god samfunnsutvikling.
- En stedsorientert tilnærming er fortsatt nødvendig for konkurransekraft og omstilling i Europa. Paneldeltakerne oppfordret til engasjement og lobbyering for fortsatt regional medvirkning og innretning på regionalfondene.
- Vi er svært avhengige av teknologi og elektrisitet for at samfunnet skal fungere. Er vi forberedt om dette svikter? Her ble situasjonen i Spania og noen av konsekvensene ved

black-ouden de hadde, trukket fram. Vi kan ikke putte hodet i sanden og vente på ordre ovenfra.

- Desinformasjon må adresseres! Hybride trusler – som droner og ballonger – skaper store problemer.
- Ungdomsmedvirkning og dialog med ungdom ble framhevet. Hvordan fungerer dagens samfunn for de unge? Arbeidsmarkedet – boligmarkedet – utdanningen – innenfor/utenforskap, m.m. Hva betyr KI – på godt og vondt. Bruk av sosiale medier og digitale verktøy.
- Oppsummeringen til slutt la vekt på å ta ansvar for felles framtid. «Keep together and stay together!» Mer europeisk samarbeid! Mellom-menneskelig kontakt og dialog – ungdom og eldre helt sentralt. Sikkerhet og beredskap må bygges nedenfra – det kan ikke leveres fra myndighetene.

Etter paneldebatten ble **ordet gitt til representanter fra nasjonale myndigheter** representert ved Østersjørådet (CBSS – Council of Baltic Sea States) og parlamentarikerforsamlingen (BSPC – Baltic Sea Parliamentary Conference).

Katarzyna Barcikowska, utenriksdepartementet i Polen (CBSS Presidency)

Barcikowska tok utgangspunkt i de polske prioriteringene for sitt formannskap i Østersjørådet (CBSS) 2025/2026. Østersjørådet er i en prosess for å styrke den politiske pilaren og samtidig sette mer fokus på sikkerhet i bred forstand. Trusler mot kritisk infrastruktur og fra den russiske skyggeflåten ble spesielt nevnt. Polen ønsker å inkludere Ukraina mer i samarbeidet rundt Østersjøen. CBSS arbeidsgrupper for sivilt beredskap og bærekraftig maritim økonomi, samt samarbeid rundt miljøtrussel fra dumpet ammunisjon på havbunnen, kulturminnevern og ungdomsmedvirkning (Baltic Sea Region Youth forum) ble løftet fram. Samarbeid mellom Østersjørådet og EUs Østersjøstrategi politisk og praktisk blir enda viktigere. Det regionale samarbeidet er ifølge Barcikowska en superpower for Østersjøregionen.

Kristina Herbst, Parlamentspräsident i Schleswig-Holstein (BSPC President)

Det parlamentariske samarbeidet rundt Østersjøen ble etablert i 1991 og består av nasjonale parlament + tyske regionale parlament. Stortinget er medlem fra norsk side og nyvalgt representant inn i BSPC er Tor André Johnsen (FrP) med Kristine Løfshus Solli (AP) som vara. Grønn energi, infrastruktur for sammenknytning og motstandsdyktighet er viktige tema for BSPC. Ungdomsmedvirkning vil være i kjernen av det Schleswig-Holsteinske formannskapet. Herbst la også vekt på å få til bedre samarbeid og koordinering mellom de ulike organisasjonen og plattformene på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå i Østersjøregionen. Vi er forent av det samme verdigrunnlaget og vi lar oss ikke splitte av frykt, avsluttet Herbst.

Hva er sikkerhet for ungdom var neste post på programmet. Her hadde ungdomsdeltakerne i Erasmus+ prosjektet gjennom forberedende samling (26-27.10) jobbet med bidrag til den regionale konferansen så vel som til de to etterfølgende dagene i regi av EUs Østersjøstrategi.

Ungdommene åpnet med å understreke at de er og ønsker å være en viktig drivkraft for samarbeidet i Østersjøregionen. De presenterte også sine anbefalinger til Østersjøsam arbeidet med fire hovedpunkter – kultur, bærekraftig utvikling, demokrati og kunstig intelligens. Etter presentasjonen var det en panelsamtale mellom noen av ungdomsdeltakerne – herunder Viktoria Buaas fra ØstsamUng og Telemark – nylig innvalgt som styremedlem i BSSSC på vegne av BSSSC Youth. Som en del av panelsamtalen var en stol ledig for å invitere deltakere fra salen til å komme og bidra (fish-bowl opplegg). Ungdommene fikk bl.a. oppfordring om å spille inn i dialogen om EUs langtidsbudsjett og neste programperiode.

Joint statement from Day of Cities and Regions/BSSSC AC 2025

Mot slutten av konferansedagen ble BSSSC styrets felles erklæring (Joint Statement) presentert for deltakerne på konferansen, og som oppspill til forumet for EUs Østersjøstrategi dagen etter. Erklæringen ble vedtatt i styremøte 16. oktober og ble presentert av styreleder Werner Schwarz. Erklæringen følger vedlagt.

Leder av den nasjonale koordineringsgruppa for Østersjøstrategien, Tönis Nirk fra Estland, tok imot erklæringen og takket for engasjementet fra BSSSC. Han understreket at samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer er nødvendig for å sikre motstandsdyktighet og sikkerhet. Han oppfordret også alle til å engasjere seg i dialogen om neste langtidsbudsjett og programperiode 2028-2034.

Hva sier krystallkulen om Østersjøregionens framtid?

Før endelig avrunding av konferansen ble vi tatt med inn i framtiden av en futurologist, Madeleine Tults (*Estonian Institute for Future Studies*).

Framtiden vil kreve at vi blir mer tilpasningsdyktige og tenker utenfor boksen, eksperimenterer mere, ser på nye modeller for samarbeid, innarbeider større fleksibilitet, har mer fokus på inkludering, og er mer oppmerksomme på det som skjer rundt oss for å minimere overraskelser. Tults trakk fram at Europa blir eldre (de unge vil bo i Afrika og Asia). Vi vil ha behov for å re-designe vårt sosiale system for å møte befolkningsnedgang og generasjonskløft. Flere generasjoner må jobbe sammen parallelt for å dekke behovet for arbeidskraft og bidra til velferden. Presentasjonen til Tults var interessant og nyttig og den vil bli gjort tilgjengelig på BSSSCs hjemmesider for de som er interessert.

Dagen ble avrundet med annonsering av neste formannskap i BSSSC for perioden 2026 – 2027. For første gang siden etableringen i 1993 får BSSSC en kvinnelig formann i styret, Inese Suija-Markova (*Regional Mayor Vidzeme Planning Region, Latvia*). Det er også første gang en region i ett av de tre baltiske landene påtar seg formannskap i BSSSC. Siste møte under Schleswig-Holsteins formannskap finner sted i Brussel 2 og 3. desember 2025.

Prosjektet Baltic Cultural Pearls inviterte til kulturell aften i St. Johns kulturkirke i Gdansk på kvelden 28.10.

Delegasjonen fra Østlandssamarbeidet med Aud Hove, Bjørn Rudborg, Ann Irene Sæternes og ungdomsdeltakerne fra ØstsamUng Viktoria Skaane Buaas (Telemark), Tarik Zukic (Østfold), Vilhelm G. M. Vesterlund (Vestfold), Sander Norheim Hagesveen (Akershus), Isak A. Gald-Bergskaug (Akershus) støttet av Morten Stemre (ØS sekretariat) og Heidi Bekkevold (Telemark) deltok også på [Østersjøstrategiens forum 29. – 30. oktober](#).

Her er delegasjonen samlet (minus to av ungdomsdeltakerne) sammen med Utenriksdepartementets representant Jens Erik Grøndahl (*til høyre i bildet*).

